

פרשת שופטים

"לֹא־תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרֶה (טרחא) כֹּל־עֵץ (אתנח) אֲצִל מִזֶּבַח יְיָ אֱלֹהֶיךָ (טרחא) אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־לְךָ" (טז, כא) - יש טעם המפסיק בין "אשרה" ל"כל-עץ". עיין שפ"ח שמסביר שאין דין האשרה כשאר כֹּל־עֵץ, שמה שכתוב "לֹא־תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרֶה" - כלל, בכל העולם כולו (שלא יתכן שאסור ע"ז רק אצל המזבח), וההמשך שלא-תטע לך "כל-עץ" דווקא "אצל מזבח" אבל שלא אצל המזבח מותר. דבר דומה מצאנו בפסוק "ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים ... לעשות כן (וקף-קטו) בְּקֶרֶב הָאָרֶץ" (ד, ה) שמסביר הרב אור-תורה שאין הכוונה שחייב קיום מצוות-ה' הוא רק בארץ ולא בחו"ל, אלא שיש "לעשות כן" - בכל מקום, ואם יזכה יעשה אותם בארץ.¹⁶⁶

וכן ביהושע בלכידת עכן (ז, טו) "והיה הנלכד בחרם ישרף באש (וקף-קטו) אתו ואת כל-אשר-לו" ואנו רואים בסוף הפרשה שאותו רגמו באבן ולא שרפו באש. וכבר עמד ע"ז רש"י ופירש שהזקף הפריד את המילה "באש" מהמילה "אתו" שבאה אחריו לומר שהוא לא בשריפה, עיין שם. בפסוק שלנו יש להפסיק מעט גם בין "יי אלהיך" ל"אשר תעשה-לך" שלא יובן ח"ו אלקיך אשר תעשה-לך. כיוצ"ב יש להפסיק בפסוק "לֹא אֶסֶף לִשְׁמַעַתְּ אֶת־קוֹלִי יְיָ אֱלֹהֵי" (יח, טז) - הפסקה - שעד כאן לשמוע ומכאן לראות "ואת-האש הגדלה הזאת לא-אראה עֹד" - הפסקה - ואח"כ יאמר "ולא אמות". וכן גם בפסוק "אשר אנכי מצוץ היום (סגולתא) לאהבה את-יי אלהיך וללכת בדרכיו כל-הימים" (יט, ט) - יש להפסיק

¹⁶⁶ גם למשל בפסוק כ"ח בפרק ה' ובריש פרק ו' צריך הסבר זה. ועיין מה שהעיר בעל לחם הבכורים בסולת למנחה כאן על דברי האו"ת. ולע"ז ששם אפשר להסביר ש"כל המצוה" שייך רק בארץ כי יש מצוות הנוהגות רק בארץ ורק בזמן הבית, וכמו כן במדבר לא קיימו את כל המצוות כגון קורבנות ומצוות התלויות בארץ.

בטעם סגולתא שגם "לאהבה" צריך "כל-הימים" ולא רק היום.

וז"ל המ"ב בסימן קמ"ב ססק"ד "הוא הדין זנגינת הטעמים כשהעניין משתנה ע"ז כגון שקרא משרת במקום מפסיק מחזירין אותו".

- "לֹא אֶסֶף" (יח, טז) - הסמך בצירי, לא בחיריק.
- "לֹא־תִחַס עֵינֶךָ" (יט, ג) - החית בחולם לא בשורוק כי הוא מתייחס לשם עצם נקבה - ל"עינד".
- "נִבְּוִל רַעְדְּךָ" (יט, יד) - העין בחטף-פתח לא בסגול.
- "כִּקְרַבְכֶם" (כ, ב) - הריש בקמץ חטוף.¹⁶⁷ וכמובן שאין לקוראה "בקרבים" בבית בתחילה.
- "וְאִישׁ אַחֵר יִחַנְכֶנּוּ" - החית בשוא.
- "אֲשֶׁר־נִטַּע כֶּרֶם" (כו, ו) - המילה "נטע" באה מלרע בלא נסוג אחר אע"פ שסמוכה היא למילה מלעיל.¹⁶⁸ ואולי הטעם הוא כדי שתודגש העין יפה ולא תבלע וישמע נטה כרם.¹⁶⁹
- ובפסוק הקודם "בְּנֶה בֵּית־חֲדָשׁ" אין סיבה שישוג הטעם במילה "בנה" אחר כי אחריו אין מילה שטעמה בראשה.¹⁷⁰ ומדברי המדקדקים הגדולים הרב שאול הכהן בסלת למנחה כאן והרב דוד הכהן בשירי דוד משמע שהיה צריך ליסוג אחר ולא נסג כי הוא יוצא מן הכלל,¹⁷¹ ולא מבארים מדוע היה צריך ליסוג אחר. וכנראה שהיה צריך להרחיק את הטעם בסוף המילה "בנה" מן המעמיד בראש המילה "בית". וצ"ע.
- "לְעַמְדְּךָ" (כא, ח) - בקדמא והוא לימין הכף¹⁷² והוא טעם משרת. לעומתו הטעם

¹⁶⁷ בא עין הפועל בקמץ חטוף, ופא הפועל בקמץ רחב כמו אם היתה עין הפועל גרונית [ע"פ מהר"ץ בחלק הדקדוק בשם מהר"ב].

¹⁶⁸ הרד"ק במכלול (ליק דף ד' ע"ב).

¹⁶⁹ עיין שירי דוד דף כ' סע"א ובתיקונים והערות לספר מאת הנאמין.

¹⁷⁰ ובאמת במככול שם לא מנה הרד"ק את "בנה בית" למרות שכן מנה את "נטע כרם" הסמוך לו. והסיבה לכך היא שהטעם של המילים המוקפות "בית-חדש" שנחשבות למילה אחת, בא באות דלת ואין המעמיד שבבית נחשב לצורך כלל זה. וכ"כ הנאמין בהערותו הנ"ל.

¹⁷¹ ומליצת דבריו על היוצאים מן הכלל נעימה לאוזן וז"ל נמצא יש תיבות הם מלעיל ויש תיבות הם מלרע וזה שסיים השיר כי אלקים שופט זה ישפיל לעשותו מלרע ... וזה ירים להיות מלעיל ... כי כן גזרה חכמתו יתברך מאיזה טעם הנודע אצלו יתברך. עכ"ל.

¹⁷² או מעליה.

טיוטא

פשטא הדומה לו בצורתו הוא טעם
מפסיק ומופיע משמאל לאות האחרונה
במילה.

